

Oplæg til temaer og indsatser i årsplan for det lokale miljøarbejde i Indre By og på Christianshavn

2023

MILJØPUNKT
INDRE BY & CHRISTIANSHAVN
AGENDA 21 · FOR ET BÆREDYGTIGT KBH

Indledning

Hermed sendes det første skitseforslag til årsplan for projekter og indsatser for de kommende 1-3 år. Projekterne skal uddybes med mere detaljerede projektbeskrivelser med succeskriterier, projektleder, ressourcer, interessenter, tidsplan, periode mv. i den endelige årsplan. Med dette forslag er forhåbningen, at medlemmerne i Indre By Lokaludvalg (IBLU) og Christianshavns Lokaludvalg (CLU) vil lade sig inspirere af forslaget og gerne supplere ift. involvering og ønsker inden for de foreslåede temaer og indsatsområder eller måske andre indsatser.

Lokaludvalgene har godkendt en toårig driftsstøtteaftale med Miljøpunkt Indre By & Christianshavn (MP), hvor der skelnes mellem drift af sekretariat, samt puljemidler til projektstøtte til konkrete projekter i 1-3 år.

Forslaget til årsplan 2023 omhandler lokale projekter og indsatser, som Miljøpunkt Indre By & Christianshavn arbejder med. Indsatserne tager afsæt i tidligere års indsatser, vidensindsamling og resultater og har et langsigtet perspektiv for det lokale miljøarbejde i de to bydele Indre By og Christianshavn, frem mod 2024-2025.

Miljøpunktet foreslår indsatserne for det lokale miljøarbejde inddelt i tre temaer;

1. **Genbrug - bytte og ressourcer**
2. **Grøn by - bynaturrum og biodiversitet**
3. **Sundhed - herunder støj, luft og mobilitet**

1. Genbrug - bytte og ressourcer – langsigtet perspektiv

Frem til og med 2024 skal Københavns Kommune etablere løsninger, som sikrer, at byens borgere kan sortere og genanvende affald (og ressourcer) i minimum 10 fraktioner + storskrald. Op mod 70 % af det genanvendelige affald skal genanvendes. I Indre By og på Christianshavn forventes der i løbet af 2023-2024 etableret mere end 50 sorteringspunkter i det, i forvejen trange byrum. Så hvordan laver vi løsninger, der på den ene side sikrer plads til, at affaldet kan sorteres og på den anden side skaber løsninger, som kan forebygge et højt forbrug?

Vi skal fortsat have fokus på indsatser, som kan knække kurven for vores forbrug og i stedet bytte mere fremfor at købe nyt – også helt lokalt. Vi arbejder frem mod 2024 på, at der bliver etableret ikke en, men gerne to til tre nærgenbrugsstationer i Indre By og at øge muligheder for, at borgere og erhverv kan bytte brugte ting fremfor at købe nyt i begge bydele. Det forventer vi at gøre gennem lokal involvering og indsatser, der dels fremmer sortering af affald til genanvendelse, allerede i hjemmet, og herfra finder vej til sorteringsbeholder i baggården, sorteringspunkt i det offentlige rum eller nærgenbrugsstation, lokale byttefællesskaber eller markeder. Vi vil grene lave flere ture til sorterings- og affaldsbehandlingsanlæg og dermed vise, hvad der sker med affaldet, sammen med lokaludvalgene og deres arbejdsgrupper.

2. Grøn by - bynaturrum og biodiversitet – langsigtet perspektiv

Frem mod 2025 vil vi gerne arbejde for at skabe et endnu større kendskab til vores eksisterende natur og habitater og understøtte viden om, hvordan vi skaber flere lokale bynaturrum med plads til natur og biodiversitet, ro og rekreation. Det kan f.eks. faglig vejledning om at etablere gadehaver, plantekasser, grønne gårde, grønne facader og hvordan det passes.

I foretaget en borgerpanel-undersøgelse om det lokale miljøarbejde, foretaget af IBLU i 2021, viste svarene, at der var der interesse for at deltage i både workshops og arrangementer hos Miljøpunktet, og tilsvarende interesse for at deltage i arrangementer i det offentlige rum.

Miljøpunktet lægger derfor op til, at vi fortsætter med at holde ud af huset arrangementer så som byvandring om grønne byrum, Christianshavnerdag og torvedage, affaldsindsamlinger og arrangementer/workshops/temaaftner. Miljøpunktet arbejder på, gennem inspiration og vidensdeling – og de relationer vi skaber med lokale, at få mere lokal indsigt og ny viden, som igen kan bidrage til mere relevant, lokalt miljøarbejde for de lokale.

3. Sundhed - herunder støj, luft og mobilitet – langsigtet perspektiv

I 2025 skal København være verdens første klimaneutrale hovedstad. Det betyder, at 75 % af al mobilitet skal ske ved gang, cykling og offentlig transport (busser, tog og Metro). Samtidig arbejdes der i Københavns Kommune med tiltag om at regulere hastighed, lave flere p-pladser til el-delebiler, bylivsgader, fjerne op til 70 % af p-pladserne i Middelalderbyen og skabe en ny bydel, Lynetteholm. Det må forventes at få betydning for vores færdselsmønster; fragten af vores varer, hvordan vi kommer rundt i byen, brug af pladsen, niveauet af luftforurening og støj i disse områder mm. Vi vil gerne arbejde for, bedre parkeringsforhold for cykler, ladcykler, debiler og el-biler og flere lade-standere. Vi tror på, at vi gennem lokale trafikører, 0-emmissionsgader eller lokale forsøgsgader kan medvirke til at skabe mere lokal værdi, mere sundhed, plads til flere grønne fællesskaber og et bedre lokalt miljø. Det foreslår vi at arbejde mere med og understøtte i 2023 og frem, sammen med lokale, lokaludvalg, netværk og andre interessenter.

Kommunikation, synlighed, formidling, netværk, studerende og de uvurderlige frivillige, borgere og interessenter, gør det det muligt for Miljøpunktet at arbejde for det lokale miljøarbejde. Spørgsmålet om, hvad der giver værdi for borgere og erhverv i lokalområderne indgår som en naturlig del af hver af projekterne under nedenstående temaer.

For hver indsats laves der en projektbeskrivelse, tids- og aktivitetsplan mm, som skal sikre målopfyldelse.

Følgende er forslag til mere konkrete indsatser, i punktform, inden for de tre temaer.

Genbrug - bytte og ressourcer i 2023- 2025

Årligt budget afventer den endelige årsplan, projektbeskrivelse og periode

- a) Understøtte udrulning, borgerdialog og etablering af Københavns Kommunes sorteringspunkter, fra kvarter til kvarter ved at;
 - Holde workshops om muligheder for affaldssortering i hjemmet, i baggården, brug af sorteringspunkter, glaskuber, genbrugsstation og skiltning, borgere som erhverv, gerne kvartervis
 - Understøtte etablering af lokale bytteordninger, vejlede om skiltning, kvartervis
 - Understøtte etablering af bytteordninger på tværs af boligområder, gerne projekt sammen med studerende eller projektansat, eventuelt eksternt finansieret.
 - Formidle data om affaldsmængderne – hvad nytter det at sorterer og bytte?
- b) Besøg på anlæg – hvor fint kan man sortere, hvad sker der med affaldet efter sortering - hvad bliver det til
- c) Lave årlig affaldsindsamling i Indre By
- d) Lave årlig affaldsindsamling på Christianshavn og i Indre By
- e) Understøtte foreninger, borgeres og frivilliges affaldsindsamling med DN, Plastic Change, World clean-up-day ved udlån af snapper, til arrangementer i Indre By og på Christianshavn
- f) Understøtte og komme med input til de kommunale strategier og høringer, herunder sorteringspunkter, nærgenbrugsstationer og multifunktionelle affaldsløsninger i de grønne byrum og andre forebyggende tiltag i RAP24 og kommende planer
- g) Lave projektoplæg til 2024 om andre forebyggende tiltag, indsamle viden og data, lave forsøg lokalt, opsamle resultater og formidle

Grøn by - bynaturrum og biodiversitet 2023-2025

Årligt budget og interessenter afventer den endelige årsplan, projektbeskrivelse, lokaliteter og periode

- a) Formidle og arrangere ture, by- og gårdvandring og hands-on arrangementer om biodiversitet og lave minimum to lokale bynatur-rum, et i Indre By og et på Christianshavn – hvert år
- b) Minimum 4 gange årligt formidle og vejlede om grønne facader, pasning/pleje – i øjenhøjde – i Indre By og på Christianshavn – hvert år
- c) Projekt om etablering af flere grønne facader i København, budgetnotat forelagt i Indre By Lokaludvalg i august.
- d) Søge ekstern støtte til praksis projekt om tilblivelsen af grønne bynatur-rum, som lokale fællesskaber, med borgerne i udvalgte områder (NaTur i Byen), se kort resume vedlagt, se bilag 1.
- e) Understøtte tilblivelsen af en guide for at lave grønne tage, og formidle muligheder for at lave gadehaver, grønne og rekreative byrum og pladser, ikke kun i Middelalderbyen

- f) Besøge Building Green – sidste nyt om grønne tage og bæredygtigt byggeri – hvert år
- Deltage i følgegruppe til eksternt projekt om etablering af Bynaturcenter, en del i Indre By, forhåbentligt Israels Plads, se bilag 2.

Sundhed - herunder støj, luft og mobilitet 2023-2024

Årligt budget afventer den endelige årsplan

- Primært understøttende aktiviteter i sundhedsgruppen. Arbejdsgruppe er dannet i 2022, som på tværs af temaer som luft, støj, begrønning mm. har et ønske om at arbejde med tiltag, der skaber mere sundhed lokalt). Medlemmerne i arbejdsgruppen kan nedsætte undergrupper, som konkret arbejder med tiltag – hvert år
- Udlån af støjmåler og luftmåler – hvert år
- Bistand til tolkning af resultater og vejledning – hvert år
- Afdække muligheder for, i samarbejde med DGI og Københavns Kommune, at implementere flere tiltag, der fremmer sundhed, rekreation, leg og bevægelse på bydelenes pladser, og eventuelt søge om penge til projektet og materialer, evt. eksternt 2-3 år

Driftsstøtte og økonomi

Miljøpunkt Indre By & Christianshavn er finansieret af driftsstøtte fra Indre By Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg og Københavns Kommune. I udvalgte projekter kan der søges lokaludvalgets puljemidler samt hel eller delvis støtte fra kommunale og eksterne puljer og fonde, inden for de tre temaer. Eventuelle tilskud fra private fonde til større enkeltprojekter vil ikke indgå i tilskudsregnskabet fra Københavns Kommune og lokaludvalg, men vil skulle fremgå af budget for projekter under Fonden Miljøpunkt Indre By & Christianshavn.

Driften af Miljøpunktet, sekretariat, omfatter ud over husleje og forbrug af el, vand og varme; regnskab, bogholderi, revisor, ledelse af fonden, telefon, forsikringer, internet, IT/licenser/sikkerhed, diverse kontorhold, personalepleje, orientering og servicering af lokaludvalg, formandskaber, bestyrelse og monitoring af miljøtiltag på tværs af forvaltningerne mv.

Projekterne skal foregå inden for rammerne af Fonden Miljøpunktets vedtægt, primært i Indre By eller på Christianshavn, men kan foregå på tværs af bydele i København, f.eks. grønne facader, bynatur, grøn mobilitet eller Lynetteholm.

Indsatserne i planen fordeles mellem de to geografiske områder Indre By og Christianshavn i forhold til støtten til projekter fra de to lokaludvalg, i så mange kvarterer i bydelene som muligt. En væsentlig faktor for udvælgelse af områder er muligheden for at kunne finde lokale borgere, erhverv og interessenter, som er parat til at indgå i projekterne, inden for den periode, som projektet skal foregå.

Afsæt for indsatser i årsplan 2023

Projekterne gennemført de sidste 4-5 år har ikke kun bidraget til den lokale dagsorden og understøttet de kommunale strategier, men også skubbet til målet om, hvor vi gerne vil hen ift. det lokale miljø. Borgerne efterspørger mere bynatur, bedre miljø og en sundere by. Det øger behovet for at finde løsninger sammen med de lokale og på en intensiveret formidling.

Men, Miljøpunktet ønsker ikke kun at være en central for formidling og vidensdeling, men et organ for forandringer mod mere bæredygtige bydele og fællesskaber, som igen giver bedre lokalt miljø. Nedenstående er et udsnit af succesfulde projekter, hvis resultater danner afsæt for de fremadrettede indsatser;

- Produktkatalog for affaldssortering i hjemmet
- Byvandring med lokale om udpegning af steder til sorteringspunkter og begrønning,
- Årlige affaldsindsamlings, torvedage og byvandring i øvrigt – med borgere m.fl.
- Projekt Roser til Byen/Grønne facader – tilladelser, vang af planter, plantning, pasning
- Projekter om mere biodiversitet i byen, bynaturrum, flagremuseture, fuglebure mm.
- Projekt NaTur i Byen, med fokus på naturen i byen, blå som grøn, og invitere ud i den
- Fået sat fokus på både luftforurening, ultrafine partikler, og støj i forhold til sundhed
- Tema om trafikøer og temaaften om klima og mobilitet
- Lån og deleordninger af ladcykler til private, efterfølgende deleordning for erhverv
- Projekt sammen med studerende om fragt af varer på eldrevne ladcykler og HUB's (sted til at omlaste varer fra lastbil til ladcykel inden for en radius af 5-7 km af byen)

Det er vigtigt fremadrettet, at Miljøpunktets arbejde bliver mere synligt lokalt og i offentligheden, så MP også fremadrettet kan bidrage fagligt til miljødebatten blandt borgerne. Alle tidligere projekter og indsatser fremgår af Miljøpunktets hjemmeside. Denne er dog i 2022 under revision, så den fremadrettet gør det nemmere for borgere og erhverv, at finde vej til vejledning og baggrundsviden, som kan understøtte og motivere til lokal handling.

Der anvendes tre metoder, som Miljøpunktet kan se gør en forskel ift. synlighed, formidling og lokal involvering og dermed resultatet af indsatserne samlet set:

1: Et-årigt "fyrtårnsprojekt", som kan skabe stor lokal forandring og samtidig skabe omtale. Her peges på projekt om Natur i Byen Fase II, Israels Plads og Indre By og på Christianshavn.

2: Lokale relationsbårne miljøprojekter, hvor Miljøpunktet mødes med borgere og snakker om og bidrager til et bedre lokalt miljø i bydelene. Minimum to gange tre indsatser (to år); – opfølgning på arbejdet med sorteringspunkter og sortering i hjemmet

3: Flerårige forskningsprojekter; et projekt om, hvordan vi gennem lokale byttefællesskabet får sænket forbrug og affaldsproduktion. Byttefællesskaberne skal skabes først. Her ønsker vi samarbejde med Aalborg Universitet og IT Universitetet.

4: Løbende debat i lokalaviser, på Facebook og sammen med kontakter og netværk på tværs af København.

5: Ad Hoc opgaver, som udløses af den offentlige debat - events, artikler, høringer og lignende.

Med hensyn til projekter, så ønsker MP at optimere kommunikation til vores interessenter, herunder lokaludvalgene. Det kan bestå i korte rapporter, gerne hvert kvartalsmæssige med status på igangsatte projekter til formandskaberne og videre til lokaludvalgene.

Bilag 1 - Skabende, lærende fællesskaber og lokale bynaturrum

Foto: Søren Rud Foto af Marianne Spang Bech

Plan for NaTur i Byen Fase II

1. Med NaTur i Byen vil vi understøtte og bidrage til at skabe lokale bynatur-rum, og lokale fællesskaber. Vi vil gerne snakke med kommunen om mulige arealer og sikre forankringen. Det er samtidig en vigtig forudsætning for støtte fra Nordea-fonden.
2. Kultur- og Fritidsforvaltningen har givet tilsagn om, at der kan laves formidling af NaTur i Byen via biblioteker og kulturhuse, se eksempler senere.
3. Der skal skabes lokale bynaturrum sammen med lokale beboere, erhverv, unge studerende og skolebørn, i samarbejde med Naturhistorisk Museum, bilag 8.
4. Der er allerede igangsat et pilotprojekt på Prags Boulevard på Amager. Her har erhverv stillet arealer og mødefaciliteter til rådighed, så netværket kan mødes og sammen skabe og udvikle rammerne for deres lokale mødested i naturen - bynaturrum.
5. Den eksisterende natur i byen er allerede beskrevet på www.Naturibyen.com, gennem billeder og beskrivelser, som medvirker til at vi kan få flere borgere ud i den blå og grønne natur. Hjemmesiden viser byens natur og steder gennem billeder og beskrivelser, som har involveret lokale beboere, aktører, netværk, myndigheder og en lang række andre organisationer.
6. Hjemmesiden skal i Fase II udvides til at omfatte flere og nye beskrivelser af den natur og de områder, som er kommet til.
7. Sammen med webansvarlige i de enkelte bydele i hovedstaden inkl. Frederiksberg, rulles sikringen af en tidssvarende og altid aktuel hjemmeside ud til flere personer.
8. For at sikre kvalitet laves der et uddannelsesforløb.
9. Processen med at sikre lokal involvering og ejerskab til den lokale natur vil også være en del af uddannelsesforløbet.
10. Vi vil gerne invitere borgere og besøgende til at tage på endnu flere ture - tjekker ind i det grønne og det blå. De kan allerede i dag bruge kalenderen i www.naturibyen.com
11. Vi vil gerne sammen med bynatur-netværket på mere en 700 aktører, samlet i 2017-18, invitere endnu flere på tur ud i byens natur, gennem "opret tur" på hjemmesiden.
12. Samlet set vil vi gerne i kraft af lokale fællesskaber bidrage til at skabe mere bynatur - og gøre adgangen til aktiviteter i den lettere - til gavn for byens borgere og besøgende. Vi vil

løfte det faglige niveau for den folkelige deltagelse i og medskabelse af byens nære natur – herunder den lidt ”skæve” og mere vilde natur - forankret i medejerskab af bynaturrum, deltagende kortlægninger samt fælles- og partnerskaber.

Kernen i projektet er, at vi får bredt borgernes og netværkets engagementet omkring bynatur ud, får endnu flere ud i naturen, fra den enkelte bydel til hele byen, ved hjælp af deltagende kortlægning, borgerdrevne bynaturrum, en mere inviterende og interaktiv hjemmeside, guides til skabelse af lokale bynaturrum (og fællesskaber) og sæsonbetonede publikationer. De unge og lokale aktørers engagement og netværkets viden og erfaring er en vigtig faktor for, at vi kan lykkes med vores mål for NaTur i Byen Fase II. Vi kan måle vores indsats på, at vi involverer og engagerer lokale medskabere i bynaturen, inddrager netværket, udbreder til lokale borgere og udvider netværket (borgere, børn, unge, iværksættere, frivillige, foreninger, forskere m.fl.), til mindst 5000 inden 2023 - så breder vi ud, så vi igen rammer hundrede tusinder, gennem hjemmeside, deltagere på ture, debatter, og alle der ser de nye bynaturrum. Med brobygningen mellem alle de nye medskabere forankrer vi i miljøpunkter og lokaludvalg. De har allerede en stærk lokal kontaktflade og stor erfaring med at involvere lokale beboergrupper og facilitere borgerdrevne projekter, på et fagligt fundament.

Geografi

Projektet udspiller sig primært i Hovedstaden, det vil sige Københavns og Frederiksbergs kommuner. København vil i forhold til det lokale arbejde være delt op i de 12 områder, som dækkes af de fire miljøpunkter samt lokaludvalg. Det vil sige Indre By, Christianshavn, Amager Øst, Amager Vest, Nørrebro, Østerbro, Vesterbro og Kongens Enghave. Frederiksberg vil fungere som én bydel. Se kort over projektområdet i bilag 5. Vi har desuden lavet aftale med Køge Kommune, Frederiksberg Forsyning om samarbejde om at være en del af NaTur i Byen. Vi arbejder desuden på at afklare, hvilke andre byer, vi vil involvere i udviklingen af ’værktøjskassen til øget engagement i byens natur’ samt deres beskrivelse af byens bynatursteder.

Bilag 2

DoL til På Byens
Vegne short.pdf